

Man skal derfor ikke være ængstelig for at lette dem Adgangen til at komme tilbage til Landet, og det kan kun ske paa den Maade, at man aabner dem Mulighed for at komme i Besiddelse af Jord. Selv efter vort Ændringsforslag vil der endda være opstillet ret stramme Betingelser for dem. Efter det bliver der forlangt, at de i 4 Aar efter det fyldte 16de Aar skal have været ved Landbrugsarbejde, hvilket i de fleste Tilfælde praktisk talt vil betyde, at ingen kommer i Betragtning, medmindre de har været ved Landbruget fra Barnsben til deres tyvende Aar. Men det kan ikke ske nu, saa en Arbejder, der er beskæftiget udenfor Landbruget, er selv om han har arbejdet ved Landbrugsarbejde fra sit 14de til sit 20de Aar, nu afskaaret fra at komme i Betragtning. Og der vil dog ingen Rimelighed være i at hævde, at en Mand i 30—35 Aars Alderen, naar han i øvrigt er en paalidelig, dygtig og sparsommelig Mand, ikke skulde være i Stand til at passe et Husmandsbrug, naar han lige til sit 20de Aar har været beskæftiget ved Landbrugsarbejde. En ung Mand er jo i Stand til at lære selv et kompliceret Haandværk i Løbet af 4—5 Aar, skulde det saa ikke være muligt i den samme Alder, som Lærlingene som Regel er i, at lære saa meget af Landbrugsarbejdet, at de vedkommende senere vil være i Stand til at drive et Husmandsbrug? Derved kan der fornuftigvis ingen Tvivl være. Men for øvrigt er det mærkeligt, at netop Højres og Venstres Repræsentanter modsætter sig Forslaget om at lette Arbejdere i Byerne Adgangen til at komme tilbage til Landet. Det er ofte blevet fremhævet, at man skulde søge dels at hindre Indvandringen til Byerne og dels at faa Arbejdere i Byerne til at vende tilbage til Landet. Men hvorfor saa ikke være med til at gøre dette sidste muligt for dem? Her er der netop en Lejlighed til at vise sin gode Villie i denne Henseende. Jeg skal derfor tillade mig at anbefale disse Ændringsforslag, som jeg her har omtalt.

Angaaende Rentespørgsmaalet skal jeg ikke sige ret meget. Jeg har ikke stort at tilføje udover, hvad jeg sagde ved Sagens første Behandling, og hvad jeg fremhævede i Gaar. Rentespørgsmaalet er ikke noget Principspørgsmaal. Om Renten er 3 eller 4 pCt., betyder kun, i hvor høj Grad Staten vil ofre noget paa at oprette Husmandsbrug. Det er ikke saaledes at forstaa, at fordi man vil sætte Renten op til 4 pCt., borttager man alt

Tilskud til den enkelte. Staten har jo ikke sine Penge til 4 pCt., og hvis man i Loven vil helt bort fra det Princip, at Staten yder de enkelte Laantagere en Gave, maa man gaa højere op med Procenten, saa maa man gaa helt op til den Rente, Staten selv maa betale af de Laan, den har gjort. Men det er jo ikke foreslaaet. Her er foreslaaet en Renteforhøjelse, som vi ikke har kunnet gaa med til under de foreliggende Forhold, og i Betænkningen har jeg gjort Rede for vore Grunde. Jeg finder derfor ikke Anledning til nu at komme nærmere ind derpaa. Hvis det havde været muligt at samle hele Udvalget om en fælles Indstilling, har vi tilstrækkelig tydeligt ved vor Deltagelse i Forhandlingerne vist, at vi var villige til ogsaa at gaa ind paa en Renteforhøjelse. Vi har antydnet forskellige Muligheder for en Ordning paa dette Omraade, men det har, som sagt, ikke været muligt at naa til en fælles Indstilling, og derfor maa vi fastholde vore Ændringsforslag, og jeg anbefaler det høje Tings Medlemmer at stemme for dem.

Ordføreren (Niels Frederiksen): Jeg skal kun knytte nogle faa Bemærkninger til enkelte af de Udtalelser, som er faldet fra forskellige Sider. Overfor det ærede Medlem fra Svendborg (Wenzel Neergaard) skal jeg bemærke, at jeg finder det fuldkommen naturligt at bibeholde den Bestemmelse i Lovforslaget, at hvad der ikke bruges af Bevillingen det ene Aar, kan overføres til det næste. Jeg ser ikke i den Omstændighed, at Laanene ikke har været saa efterspurgte, som man kunde vente, nogen Begrundelse for at lade Bestemmelsen udgaa, jeg er overbevist om, at dette Forhold har sin Grund i, at Loven ikke har kunnet lade sig benytte til Oprettelse af Husmandsbrug af en saadan Størrelse, som i Øjeblikket er eftertragtet og rentabel og tilraadelig i det mindre Jordbrug. Jeg mener tillige, det vilde være urigtigt, at Ansørgernes Antal, der kan være tilfældigt fra Aar til Aar, skulde være afgørende derhen, at selv om den i Loven hjemlede Kapital ikke var opbrugt, kunde enkelte i øvrigt kvalificerede Ansøgere, som søgte et Aar, hvor der tilfældigvis var mange Ansøgere, ikke komme i Betragtning.

Til det ærede Medlem fra Skern (Ovesen) vil jeg sige, at naar jeg i Gaar omtalte de Betæneligheder, man har næret indenfor Udvalget med Hensyn til Tiltrædelse af disse eller hine Ændringsfor-